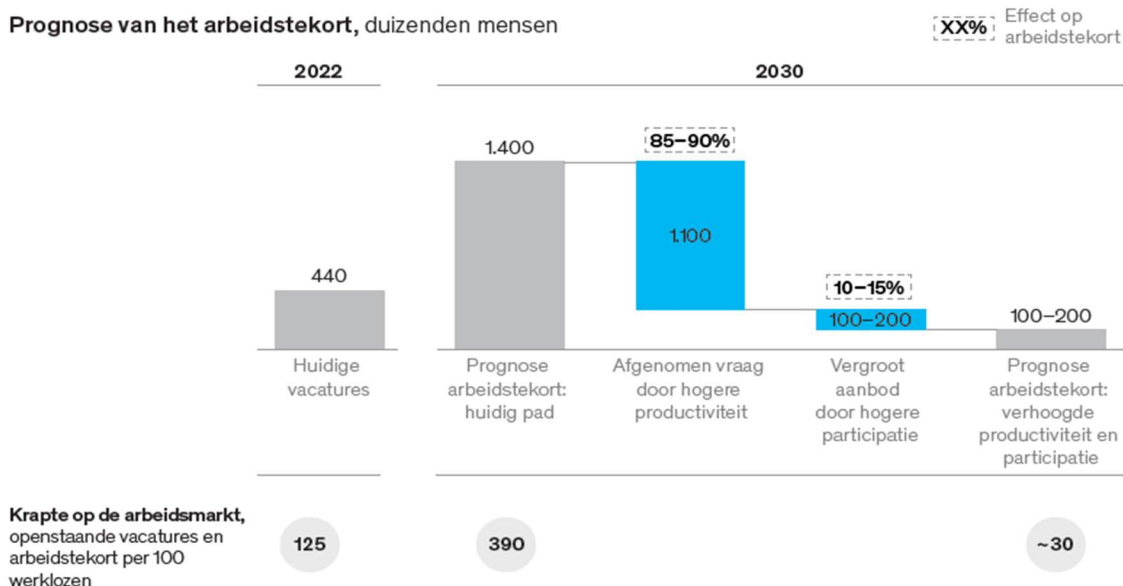

1. Toenemende arbeidstekorten door vergrijzing en stagnerende productiviteitsgroei

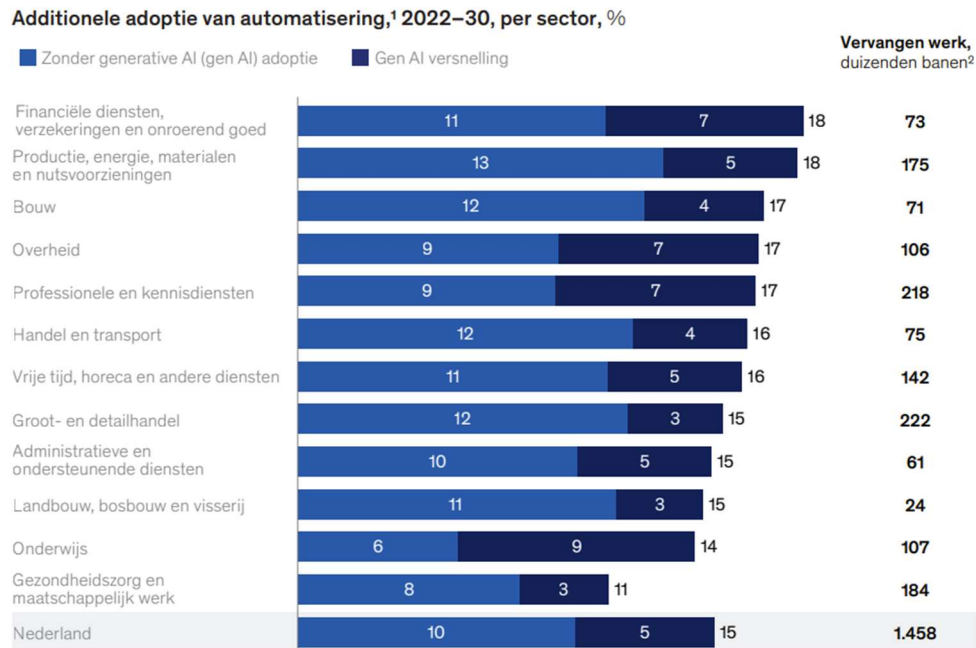
- Twee belangrijke trends in de arbeidsmarkt die 10 jaar geleden zijn ingezet: 1) vergrijzing en daarmee het afvlakken van de groei van de beroepsbevolking en 2) stagnatie van productiviteitsgroei
- Hypothetische 2030 inschatting: als huidige ontwikkeling van de vraag naar arbeid zou doorzetten, zou de krapte op de arbeidsmarkt verdrievoudigen
- Mogelijke oplossingen voor krapte zijn groei van de beroepsbevolking of afname van de vraag naar arbeid:
  - Groei van de beroepsbevolking (vergroten arbeidsparticipatie) is mogelijk doordat meer mensen langer doorwerken na de pensioenleeftijd (vrijwillig en veelal parttime), mensen in deeltijdbanen meer uren werken (1 op 10 werkt ~5u per week meer) en meer mensen die nu nog aan de kant staan betrokken worden op de arbeidsmarkt.
  - Minder vraag naar arbeid kan voor een groot deel voortkomen uit (verschillende vormen van) productiviteitsgroei, daarbij speelt benutting van technologie een belangrijke rol
- Een combinatie van beide zal nodig zijn om vraag en aanbod in balans te brengen: ~10-15% door toename van arbeidsparticipatie, ~85-90% door productiviteitsgroei

Afbeelding 1. Impact vergroten arbeidsparticipatie en verhogen productiviteit op arbeidstekort (2030 prognose)

2. Door versnelde adoptie van technologische oplossingen (automatisering en (gen)AI) kan ~15% van het werk worden vervangen tot 2030

Afbeelding 2: verwachte impact van automatisering en GenAI per sector

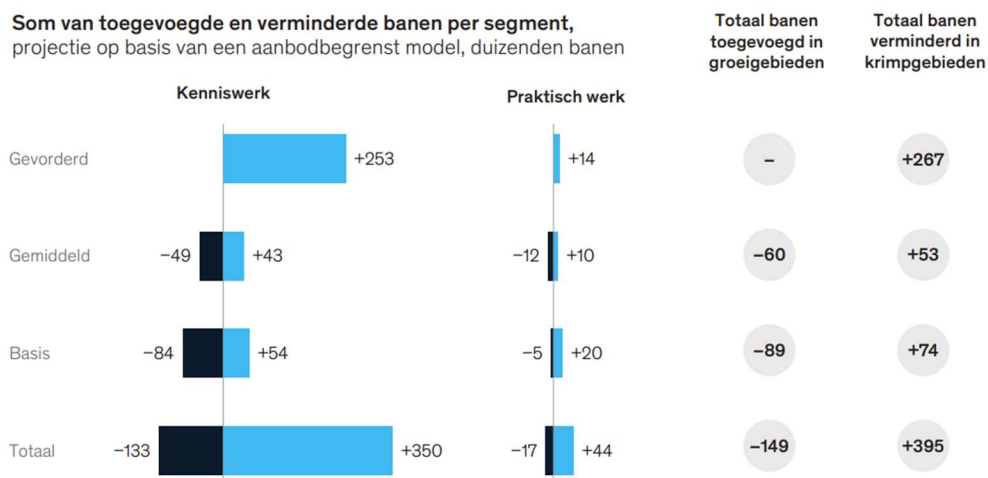

- Om deze productiviteitsgroei te bereiken zijn forse investeringen nodig. Voorbeeld: de huidige investeringen in R&D bedragen 2,3% (NL in 2022) van het bbp en liggen daarmee ca. 6,7M Euro onder de EU-ambitie van 3% van het bbp.

3. Arbeidsmarkt 2030 laat verschuivingen zien in vaardigheidsniveau en werkgebieden werk met toenemende tekorten in al krappe gebieden

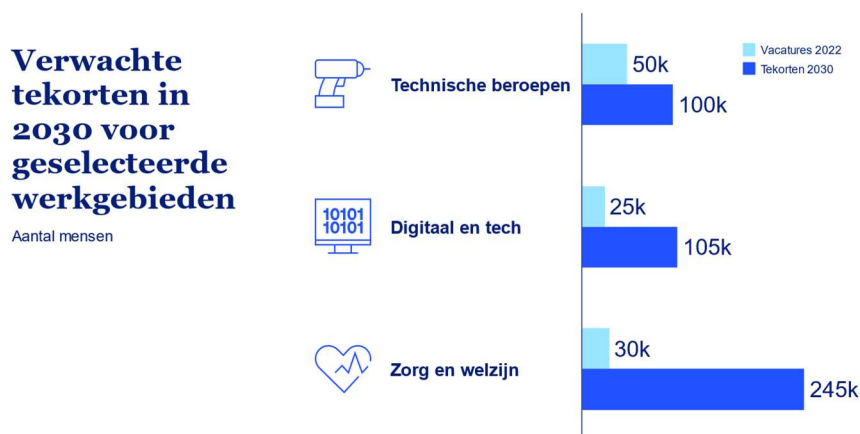
- We hebben de arbeidsmarktontwikkeling gemodelleerd over een periode van 8 jaar (12 sectoren, 850 beroepen, 2100 activiteiten). Het model is “supply-constraint” en neemt een productiviteitsgroei van 1,8% als aanname.
- Op basis hiervan zien we de arbeidsmarkt tot 2030 veranderen: 150.000 banen zullen naar verwachting verdwijnen, 400.000 banen komen erbij in andere gebieden.

Afbeelding 3: Verschuivingen en de toegevoegde en verminderde banen per segment

- Als we door de lens van werkgebieden kijken, zien we dat in drie specifieke werkgebieden, waar nu al tekort aan mensen is, het tekort oploopt

Afbeelding 4: Verwachte tekorten in 2030 voor werkgebieden ‘technische beroepen’, ‘digitaal en tech’ en ‘zorg en welzijn’

- Deze verschuivingen brengen een uitdaging mee om mensen die beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt ook te koppelen aan de banen waar behoefte aan is. Mensen die nu werken in gebieden waar banen verdwijnen zullen vaak niet direct over kunnen stappen naar de banen die erbij komen.

4. Oplossingsrichtingen: trein van baantransities en samenwerking overheid, bedrijfsleven en onderwijs

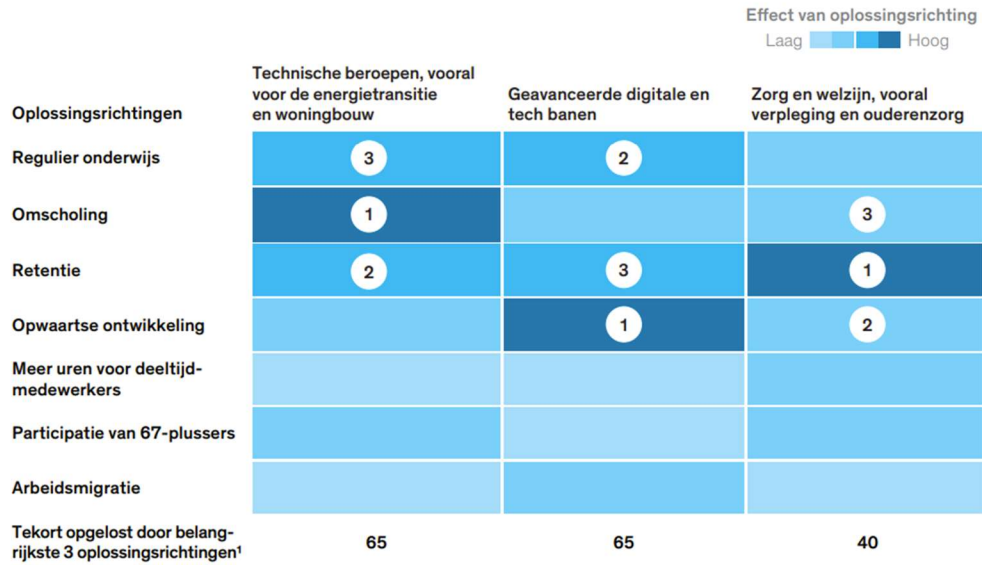
- ‘Trein van baantransities’ is nodig, die door combinatie van laterale omscholing (‘reskilling’), opwaartse ontwikkeling (‘upskilling’) meer beweging op de arbeidsmarkt betekent waarbij meerdere mensen stap zijwaarts of omhoog maken.

Afbeelding 5: ‘Trein van baantransities’ met omscholing en opwaartse ontwikkeling

- Naast omscholing en opwaartse ontwikkeling spelen ‘initieel onderwijs’ en retentie een belangrijke rol om mensen beschikbaar te krijgen en houden in de kraptegebieden. Het effect van deze oplossingsrichtingen verschilt per werkgebied.

Afbeelding 6: Effect van oplossingsrichtingen voor de 3 geselecteerde werkgebieden

¹Niet rekening houdend met extra productiviteitswinsten voorbij het 1,8% MGI-scenario.

- Vanuit onderwijs, overheid en bedrijfsleven gebeurt al veel, maar op dit moment nog onvoldoende (effectief) en veelal gefragmenteerd.